

19.7.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö
www.lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/17882/2024

Tehy ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi varhaiskasvatuslain (540/2018) 22 § kokonaan, jolloin velvollisuus laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma lakkaisi. Esityksessä ehdotetaan myös henkilöstön täydennyskoulutuksen raportointivelvoitteen keventämistä siten, että varhaiskasvatuslain 70 §:n 2 momentin kohta 5 kumottaisiin.

Esityksen tavoitteena on kuntien toimintaedellytysten vahvistaminen ja hallinnollisen työn vähentäminen. Osana hallitusohjelmaan kirjattua kaikkien kuntien toimintaedellytysten vahvistamista ja hallinnollisen työn vähentämistä luovutaan paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintavelvollisuudesta ja täydennyskoulutustietojen tallennusvelvoitteesta.

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma

Esitysluonnoksessa todetaan, että Karvin valtakunnallisten arviointien mukaan paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinta on monivaiheinen, aikaa vievä, laaja ja merkittävä hallinnollinen työ. Paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa toistetaan usein valtakunnallisen perusteasiakirjan tekstiä. Näin ollen paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien päätavoite, valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden konkretisointi käytännön pedagogista toimintaa ohjaavaksi, on jäänyt puutteelliseksi eikä ole kaikilta osin onnistunut turvaamaan yhdenvertaisia edellytyksiä varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Jatkossa kunnalla ei olisi velvollisuutta laatia paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, mutta kunta voisi edelleen laatia sellaisen. Vuonna 2023 toteutetussa arvioinnissa ilmeni, että vaikka päiväkotitai ryhmäkohtaisten suunnitelmien laatiminen ei ole lakisääteistä, yksikön toimintasuunnitelma ja ryhmän suunnitelma laaditaan suurimmassa osassa päiväkoteja. Lasten ja perheiden osallisuuden turvaaminen on helpompaa yksikötasolla kuin koko kunnan tasolla.

Tehy esittää kahta vaihtoehtoa ratkaisuksi:

1. Tehy esittää vaihtoehdoksi, että paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintavelvollisuudesta luovutaan ja sen tilalle säädetään yksikötason varhaiskasvatussuunnitelmasta, joka mahdollistaa vielä paremmin paikallisten olosuhteiden huomioimisen sekä tasapuolisen ja tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen toimintamallit ja toteuttamisen. Koska esitysluonnoksen mukaan useimmissa yksiköissä on yksikkökohtainen suunnitelma jo käytössä ei vaihtoehto lisää hallinnollista työtä – päinvastoin. Luonnoksen mukaan ilmeni Karvin vuoden 2023 arvioinnissa, että vaikka päiväkotitai ryhmäkohtaisten suunnitelmien laatiminen ei ole lakisääteistä, yksikön toimintasuunnitelma ja ryhmän suunnitelma laaditaan suurimmassa osassa päiväkoteja.

19.7.2024

2. Vain 10 % päiväkotien henkilöstöstä kertoi, että heillä ei ole ryhmän suunnitelmaa käytössä ja 8 %, ettei heillä ole käytössään yksikön toimintasuunnitelmaa. Päiväkotien johtajien mukaan 13 %:lla ei ole käytössä yksikön toimintasuunnitelmaa. Lasten ja perheiden osallisuuden turvaaminen on helpompaa yksikkötasolla kuin koko kunnan tasolla. Tämä vaihtoehto keventää hallinnollista työtä siten että paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa ei tehdä ja useimpien yksiköiden jo nyt tekemä suunnitelma tulee lakisääteiseksi.
3. Toinen vaihtoehto on, että sen sijaan että luovutaan paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintavelvollisuudesta, kehitetään ohjausta ja paikallisia laatimisprosesseja, niin että ne palvelevat tarkoitustaan.

Henkilöstön täydennyskoulutus

Tehy ei kannata täydennyskoulutuksen järjestäjän tallennusvelvoitteesta luopumista, koska se vaikeuttaa täydennyskoulutuksen toteutumisen arviointia ja seurantaa. Varhaiskasvatulaisissa (39 §) säädetään varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan velvollisuudesta huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava.

Esitysluonnoksessa todetaan, että arviolta noin 40 prosenttia varhaiskasvatuksen henkilöstöstä käy täydennyskoulutuksessa vuosittain osallistuen keskimäärin kolmeen koulutukseen. Osallistuminen täydennyskoulutukseen on vähäistä eikä jakaudu tasaisesti eri ammattiryhmien välille. Tallennusvelvoitteesta luopumisen sijaan tulee varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan huolehtia siitä, että kaikki varhaiskasvatuksen henkilöstöön kuuluvat voivat tasapuolisesti osallistua suunnitelmalliseen täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen tarkoitus on ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamista koko työuran ajan.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen lastenhoitoalan ammattilaiset, Slal ry:n kanssa.

Helsingissä 19.7.2024

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, eva.siitonen@tehy.fi